

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, Gynėjų g. 16, LT-01109 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos finansų ministrei
Gintarei Skaistei

2023-09- Nr. (17)-SD-

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL FINANSŲ MINISTERIJOS IR LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJOS VADOVŲ SUSITIKIME NUMATOMŲ APTARTI SAVIVALDYBIŲ FINANSŲ KLAUSIMŲ

Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – LSA) siūlo š. m. rugsėjo 29 d. įvyksiančiame susitikime aptarti tokius su 2024 m. savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais susijusius klausimus:

1. Savivaldybių biudžetai 2024 m. dėl planuojamo NPD didinimo neteks apie 72,4 mln. eurų pajamų. Atsižvelgiant į tai, būtina užtikrinti savivaldybių GPM pajamų autonomiją, kad centrinės valdžios sprendimai nemažintų savivaldybių pajamų ir savivaldybės neprarastų motyvacijos auginti GPM pajamas skatinant verslą ir investicijas.

Prašome Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatyme sugrąžinti nuostatą, galiojusią iki 2018 m. ir numatančią 100 procentų kompensuoti savivaldybėms prognozuojamas GPM netektis, kurias nulemia centrinės valdžios sprendimai.

2. Socialinių paslaugų įstatymo naujų nuostatų įgyvendinimas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais 2024 m. padidintų savivaldybių biudžetų išlaidas 6,7 mln. eurų.

Savivaldybių nuomone, realus lėšų poreikis bus žymiai didesnis, nes lėšų poreikio skaičiavimas nėra tikslus:

- paslaugų kainos paskaičiuotos pagal 2021 m. duomenis, tačiau kasmet paslaugų kainos didėja 10-20 proc., taip pat neįvertintas sparčiai augantis socialinių paslaugų poreikis.
- nepaskaičiuotos atokvėpio paslaugų teikimui reikalingos savivaldybių biudžeto lėšos (paskaičiuotos tik valstybės biudžeto lėšos, tačiau pagal naują įstatymo redakciją atokvėpio paslaugos turės būti finansuojamos ir iš savivaldybių biudžetų lėšų, nes ši paslauga bus teikiama ne tik sunkią negalią turintiems, bet visiems individualią pagalbą gaunantiems asmenims (daugiau nei 90 tūkst. žmonių);
- įvedamos naujos socialinės paslaugos, kurios turės būti finansuojamos iš savivaldybių biudžetų;
- ženkliai (apie 30 proc.) mažinamas mokestis už teikiamas paslaugas iš klientų.

Prašome įvertinti realų lėšų poreikį 2024 m. įgyvendinant Socialinių paslaugų įstatymo naujas nuostatas ir savivaldybių biudžetams skirti reikiamas lėšas savarankiškoms socialinių paslaugų funkcijoms vykdyti (taip pat valstybės deleguotoms šios srities funkcijoms vykdyti).

3. Vykdamas nuo 2023 m. liepos 1 d. įsigaliojusias Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo nuostatas, padidėjo savivaldybių biudžetų lėšų poreikis savivaldybių tarybų narių atlyginimams finansuoti.

Prašome savivaldybių biudžetams numatyti papildomas lėšas, siekiant kompensuoti savivaldybių padidėjusias išlaidas dėl privalomo savivaldybių tarybų narių atlyginimų

didinimo. Preliminariais LSA skaičiavimais, papildomas lėšų poreikis sudarys apie 25 mln. eurų.

4. Dėl 2021 m. pakeistų mokyklų tinklo taisyklių, savivaldybės reorganizavo ir/ar uždarinėjo mokyklas, nes nebebuvo galima turėti jungtinių klasių 5–8 klasių koncentre ir mokyklų, turinčių mažiau nei 60 mokinių. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. kaimiškosios gimnazijos III gimnazijos klasę galės formuoti, jei joje yra ne mažiau kaip 21 mokinys (dabar 12). Dėl šių reikalavimų ženkliai daugėja pavežamų mokinių skaičius ir tai iš savivaldybių reikalauja didelių finansinių išteklių.

Iki 2021 m. savivaldybėms didelė parama būdavo valstybės vykdoma Geltonųjų autobusų programa, kai Švietimo, mokslo ir sporto ministerija centralizuotai pirkdavo autobusus ir paskirstydavo savivaldybių mokykloms. Be to, savivaldybės pirkdavo ir perka autobusus mokinių pavėžėjimui ir iš savo biudžeto, tačiau dėl lėšų stygiaus viso reikalingo mokinių pavėžėjimo poreikio atliepti negali. Ir nors sudaryta galimybė savivaldybėms mokyklinius autobusus finansuoti ES fondų lėšomis, tačiau transporto priemonėms nustatyti aplinkosauginiai reikalavimai leidžia pirkti tik alternatyviais degalais varomus žemagrindžius autobusus, kurie yra žymiai brangesni ir nepritaikyti važiuoti blogos būklės rajoniniais keliais.

Prašome 2024 m. toliau tęsti „Geltonųjų (mokyklinių) autobusų“ programą ir kasmet skirti ne mažiau kaip 6 mln. eurų. Ši programa prisidėtų prie mokinių vežiojimo gerinimo Lietuvos savivaldybėse. Tai ypač aktualu, nes nuo 2024 m. pradedamas įgyvendinti įtraukusis ugdymas ir mokykloms reikės užtikrinti saugų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pavėžėjimą.

5. Nuo š. m. rugsėjo 1 d. mokyklose pradedamos įgyvendinti atnaujintos ugdymo programos. Mokykloms reikia įsigyti naujus vadovėlius bei skaitmeninio turinio ugdymo leidinius. Tačiau lėšos ugdymo reikmėms 2023 m. sumažintos daugiau nei tris kartus ir tai turės neigiamos įtakos ne tik skaitmeninio ugdymo plėtrai, bet ir atnaujinto ugdymo turinio programų diegimui bendrojo ugdymo mokyklose. Viena iš ugdymų kompetencijų – skaitmeninė. Ši kompetencija neatsiejama nuo motyvacijos ir gebėjimo naudotis skaitmeninėmis technologijomis užduotims atlikti, kurti ir dalytis skaitmeniniu turiniu, nacionaliniams mokinių patikrinimams organizuoti.

Prašome 2024 m. 10 mln. eurų padidinti numatytą lėšų sumą ugdymo reikmėms įsigyti.

6. Nuo 2024 m. birželio 30 d. pacientų pavėžėjimo paslaugos bus pradėtos teikti nacionaliniu mastu. Visos savivaldybės bus atsakingos už savo savivaldybės pacientų pavėžėjimo paslaugų organizavimą ir turės užtikrinti šios paslaugos teikimą Vyriausybės nustatyta tvarka priskirtiems paslaugos gavėjams.

Šiuo metu 13-oje savivaldybių vykdomas pilotinis projektas „Pacientų pavėžėjimo paslaugos modelio sukūrimas ir išbandymas“. Dalyvavimas šiame projekte finansuojamas iki 2024 m. kovo 1 d., tam numatyta 7 mln. eurų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų.

Iki šiol nėra aišku, kokiomis lėšomis bus finansuojamas paslaugų teikimas po pilotinio projekto pabaigos ir kaip bus užtikrintas paslaugos teikimo tęstinumas. **Prašome 2024 m. biudžete numatyti savivaldybių pacientų pavėžėjimui reikalingas lėšas.**

7. Savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti jau keletą metų skiriamos nepakankamos lėšos. 2023 m. skirtas 2 mln. eurų mažesnis finansavimas. Tuo tarpu visuomenės sveikatos biurams priskiriamos naujos valstybinės funkcijos, kurių vykdymui būtini papildomi etatai (pvz., Sveikatos apsaugos ministerijos nurodymu patvirtintos naujos koordinatoriaus pareigybės, stiprinant visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose).

Atsižvelgiant į tai, **prašome 2 mln. eurų padidinti visuomenės sveikatos stiprinimo specialisto pareigybėms darbo užmokesčiui skirtas lėšas.**

8. Įgyvendinant Transporto lengvatų įstatymo naujas nuostatas nuo 2024 metų numatyta išplėsti lengvatų taikymą tam tikroms tikslinėms grupėms (vaikams, pensinio amžiaus asmenims ir kt.). 50-ies savivaldybių pateiktais duomenimis, taikant 50 proc. lengvatą, vežant keleiviniu transportu vietinio (miesto ar priemiesčio) susisiekimo maršrutais Socialinio draudimo pensijų

įstatyme nustatyto socialinio draudimo senatvės pensijos amžiaus asmenis iki jiems sukaks 70 metų – papildomos lėšos sudarytų apie 13,170 mln. eurų.

Prašome numatyti savivaldybių biudžetams reikalingas lėšas įgyvendinant Transporto lengvatų įstatymo naujas nuostatas.

9. 2022 metais Lietuvoje buvo 38,67 proc. blogos būklės kelių su asfalto dangą, taip pat šiuo metu yra 72 avarinės būklės tiltai ir viadukai, o Lietuvos automobilių kelių direkcijos duomenis, ši situacija iš esmės nepasikeičia dėl trūkstamo finansavimo. Pabrėžiame ir tai, kad 2023 metais, lyginant su 2022 metais, finansavimas keliams liko tokiam pačiame lygyje, o įvertinus infliaciją – penktadaliu mažesnis. 2024 metai bus kritiniai metai, jei ir toliau nebus didinimas KPPP biudžetas. Tai reiškia, kad realusis finansavimas dėl infliacijos bus trečdaliu mažesnis nei 2021 metais.

Susisiekimo ministerijos skaičiavimais, **2024 metais kelių būklei palaikyti ir strateginiams projektams tęsti ir užbaigti reikalinga ne mažiau kaip 150 mln. eurų, iš jų pagal įstatymą 33 proc. tenka savivaldybėms. Prašome šias papildomas lėšas numatyti 2024 metų biudžete.**

10. Prašome valstybės deleguotoms savivaldybėms žemės ūkio funkcijoms vykdyti 2024 m. numatyti ne mažiau kaip 12 mln. eurų (tokia suma užtikrintų tik 55 % poreikio, apskaičiuoto pagal šių funkcijų finansavimo metodiką).

Jeigu nebus užtikrintas bent jau šių metų finansavimo lygis (11,3 mln. eurų), savivaldybių vertinimais, teks atleisti iki 20 procentų šias funkcijas vykdančių darbuotojų.

11. Prašome pratęsti iš valstybės biudžeto savivaldybėms 2011 ir 2013 metais suteiktų paskolų laikinam pajamų trūkumui padengti, susidariusiam dėl akcinės bendrovės banko „Snoras“, akcinės bendrovės Ūkio banko veiklos apribojimo ir banko licencijos atšaukimo, grąžinimo terminą bent jau iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Savivaldybės gali neturėti finansinių galimybių 2023 m. grąžinti didelių sumų, kurių savivaldybės neteko ne dėl savo kaltės, o dėl minėtų bankų veiklos nutraukimo. Būtina paskolų grąžinimo terminą pratęsti bent jau iki tol, kol baigsis šių bankų bankroto procedūros. O ateityje, bankroto procedūroms pasibaigus, jeigu savivaldybės nesusigrąžins bankuose prarastų lėšų, šias skolas reikėtų nurašyti.

Skolas dėl Snoro ir Ūkio bankų turi keliolika savivaldybių. Šių skolų priverstinis atidavimas pastatytų šias savivaldybes į nevienodą padėtį, lyginant su kitomis savivaldybėmis. Tai būtų labai neteisinga. Finansų ministerija savivaldybėms anksčiau neformaliai žadėjo, kad ilgainiui nurašys šias skolas, todėl jų grąžinimo terminas vis buvo nukeliamas.

12. Prašome numatyti 90 tūkst. eurų lėšas, reikalingas LSA atstovybės Briuselyje išlaidoms kompensuoti ir Lietuvos delegacijos ES Regionų komitete sekretoriato funkcijoms atlikti.

Direktorė

Roma Žakaitienė

Giedrius Lingis, tel. 861858714, giedrius.lingis@lsa.lt
